

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

НАКАЗ

«14» квітня 2025 р.

№ 106

Про введення в дію рішення вченої ради «Про затвердження Політики використання штучного інтелекту в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара»

Відповідно до положень частини шостої статті 36 Закону України «Про вищу освіту»

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію рішення вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара «Про затвердження Політики використання штучного інтелекту в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара», ухвалене на засіданні 23 січня 2025 року, протокол № 6.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

РЕКТОР

Сергій ОКОВИТИЙ

Проект наказу вносить
проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

ПОГОДЖЕНО

Голова вченої ради

Ірина ПОПОВА

Г.Б.О., Начальник юридичного відділу

Анна Шоганова
Володимир САГАЙДАК

Начальник загального відділу

Юлія КРИВЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні вченої ради
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
протокол від 23.01.2025 року № 6

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ректора
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
від 14 квітня 2025 року № 106

**ПОЛІТИКА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
В ДНІПРОВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

м. Дніпро
2025 рік

Імплементація Політики використання штучного інтелекту (далі – Політика) в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара (далі – ДНУ) направлена на визначення принципів відповідального та етичного використання технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) в усіх сферах діяльності ДНУ.

Політику розроблено відповідно до Регламенту 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, в якій встановлено гармонізовані правила щодо штучного інтелекту, Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням КМУ від 02 грудня 2020 року № 1556-р, норм Конституції України, законів України «Про наукову і науково-технічну інформацію», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про вищу освіту», Статуту ДНУ, Положення про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності у ДНУ, Положення про планування, організацію та звітність із науково-дослідних робіт, що виконуються на підставі господарських договорів у ДНУ, Положення про електронні освітні ресурси ДНУ.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Політика використання штучного інтелекту в ДНУ спрямована на визначення основних засад його використання всіма учасниками освітнього й наукового процесів.

1.2. У Політиці окреслено напрями підвищення рівня обізнаності та формування у здобувачів вищої освіти та працівників ДНУ компетентності з використання штучного інтелекту.

1.3. Політику поширено на всі сфери діяльності ДНУ, зокрема освітню, наукову й інноваційну, на всіх науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників, здобувачів освіти всіх освітніх рівнів у ДНУ.

1.4. У Політиці чітко визначено та регламентовано забезпечення прозорості, етичності та ефективності застосування ШІ.

2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

2.1. **Штучний інтелект** – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання через використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів оброблення інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі

прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань.

2.2. Галузь штучного інтелекту – напрям діяльності у сфері інформаційних технологій, що забезпечує створення, впровадження та використання технологій штучного інтелекту.

2.3. Генеративний штучний інтелект – комплекс програмних, алгоритмічних та технічних засобів, що використовує машинне навчання, нейронні мережі й інші методи штучного інтелекту для створення, модифікації чи перетворення інформації, контенту або даних, що можуть бути представлені в текстовій, графічній, аудіовізуальній чи іншій формі.

2.4. Машинне навчання – тип ІІІ, що передбачає навчання алгоритмів на основі вхідних даних і покращенню їх продуктивності з часом. Існує три основних типи машинного навчання: кероване навчання, некероване навчання та навчання з підкріпленням.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

3.1. Мета впровадження Політики в ДНУ – забезпечення етичного та відповідального використання ІІІ, дотримання академічної доброчесності працівниками й здобувачами вищої освіти, розуміння можливостей інструментів генеративного штучного інтелекту й усвідомлення його ризиків, гарантування прозорості під час використання ІІІ та підвищення якості освіти в ДНУ.

3.2. Завдання Політики в ДНУ в напрямку:

1) розвитку інфраструктури ІІІ:

– створення лабораторій, дослідницьких центрів та інтелектуальних платформ для підтримання і розроблення технологій ІІІ;

– забезпечення доступу до сучасних обчислювальних потужностей та ресурсів, потрібних для навчання і досліджень у сфері ІІІ;

2) інтеграції ІІІ в освітній процес:

– розроблення і впровадження курсів і програм, що вміщують вивчення ІІІ та його застосувань у різних сферах знань;

– використання ІІІ для адаптації освітніх програм для індивідуальних потреб здобувачів вищої освіти, забезпечення персоналізованого навчання;

– впровадження онлайн платформ, що використовують алгоритми ІІІ для підвищення ефективності навчання;

3) підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників:

- проведення тренінгів, семінарів і курсів із використання ІІІ під час викладання та наукової роботи;

- створення мережі співпраці між ДНУ та підприємствами для взаємного обміну знаннями в сфері ІІІ;

4) етичних та правових аспектів використання ІІІ:

- розроблення етичних стандартів та принципів використання ІІІ в освіті, зокрема захист приватності даних, недискримінація та справедливість;

- забезпечення відповідності технологій ІІІ чинному законодавству та міжнародним стандартам у сфері освіти та досліджень;

5) підвищення ефективності управління:

- впровадження ІІІ для автоматизації адміністративних процесів, зокрема оброблення заяв, управління освітніми системами та ресурсами в ДНУ;

- використання аналітичних інструментів ІІІ для аналізу даних щодо здобувачів вищої освіти, освітнього процесу та інших аспектів діяльності в ДНУ задля прийняття обґрунтованих рішень;

6) підтримання інновацій та стартапів:

- створення умов для здобувачів вищої освіти та молодих науковців, які хочуть розробляти інноваційні рішення за допомогою ІІІ, підтримання стартапів та проєктів у цій галузі;

- організація хакатонів, конкурсів, програм інкубації для стимулювання творчості і розвитку ІІІ-проєктів;

7) міжнародної співпраці:

- розширення співпраці з міжнародними науковими установами, закладами вищої освіти та підприємствами для обміну досвідом та впровадження передових практик у сфері ІІІ;

- участь у міжнародних програмах та проєктах, що сприяють розвитку ІІІ в освіті та науці.

Загалом, завдання політики – сприяння не лише впровадженню нових технологій, а й створенню здорового освітнього середовища, адаптованого до нових викликів та можливостей, що виникають завдяки розвитку ІІІ.

4. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

4.1. *Повага до людської гідності.* Використання ІІІ повинне бути спрямоване на підтримання та розвиток людського потенціалу, а не на його змінення. Технології орієнтовані на забезпечення благополуччя здобувачів

вищої освіти, науково-педагогічних працівників та всіх учасників освітнього процесу.

4.2. *Справедливість та недискримінація.* ІІІ повинен сприяти забезпеченню рівних можливостей для всіх здобувачів вищої освіти, враховуючи різноманітні потреби, соціальний статус, рівень підготовки та інші чинники. Технології повинні бути без упереджень і не допускати дискримінації за ознаками статі, раси, віку, інвалідності або інших ознак.

4.3. *Чіткість у прийнятті рішень.* Використання ІІІ повинно бути прозорим для всіх учасників освітнього процесу. Алгоритми та їхні рішення повинні бути зрозумілими і доступними для пояснення, щоб забезпечити довіру до результатів, отриманих за допомогою технологій.

4.4. *Доступність інформації.* Усі користувачі, від здобувачів вищої освіти до керівництва ДНУ, повинні мати доступ до інформації про те, в який спосіб працюють системи ІІІ, які дані використовують і в який спосіб ці дані обробляють.

4.5. *Захист приватності.* ІІІ не повинен порушувати права на приватність користувачів. Усі дані здобувачів вищої освіти і працівників повинні бути оброблені відповідно до законодавства про захист персональних даних, а також дотримуватись найкращих практик щодо їх безпеки.

4.6. *Мінімізація збирання даних.* Збирання і оброблення даних повинне бути обмежене лише даними, потрібними для досягнення освітніх цілей, що запобігає їх непотрібному накопиченню та використанню.

4.7. *Доступ для всіх.* Технології ІІІ повинні бути доступними для здобувачів вищої освіти й працівників незалежно від їхніх соціальних, економічних чи фізичних можливостей. Важливо, щоб ІІІ враховував різноманітність аудиторії та допомагав адаптувати навчання до індивідуальних потреб.

4.8. *Підтримання осіб з обмеженими можливостями.* ІІІ повинен сприяти інтеграції здобувачів вищої освіти з різними потребами, зокрема через адаптивні технології, що покращують доступ до навчання для людей з інвалідністю.

4.9. *Принцип відповідальності за технології.* Використання ІІІ повинно супроводжуватись чітким розподілом відповідальності за його застосування серед розробників, науково-педагогічних працівників, адміністраторів і здобувачів вищої освіти. У разі помилок чи негативних наслідків, потрібно визначити, хто нестиме відповідальність за прийняті рішення.

4.10. *Навчання етиці та безпеці ІІІ.* Освітні програми повинні вміщувати навчання етичним та правовим аспектам використання ІІІ, щоб усі учасники процесу мали чітке уявлення про своє ставлення до технологій та їх можливі наслідки.

4.11. *Створення умов для інновацій.* Впровадження ІІІ повинне стимулювати інноваційний розвиток у навчанні, наукових дослідженнях та адміністративних процесах. Технології повинні бути спрямовані на підтримання новаторських ідей і методів в освітньому процесі, розвитку нових підходів до досліджень та організації освітнього процесу.

4.12. *Створення відкритих платформ для розвитку.* Важливо забезпечити відкриті інструменти і ресурси для здобувачів вищої освіти, науковців і науково-педагогічних працівників для розвитку і тестування нових ідей і рішень у сфері ІІІ.

4.13. *Забезпечення безпеки використання технологій.* Використання ІІІ повинно бути безпечним для користувачів. Потрібно враховувати технічні й етичні ризики, пов'язані з технологіями, щоб мінімізувати потенційні загрози, зокрема хакерські атаки або неправомірне використання даних.

4.14. *Захист від шкоди.* Технології ІІІ повинні бути спроектовані в такий спосіб, щоб мінімізувати можливість завдання шкоди чи то через несанкціоноване використання особистих даних або прийняття некоректних рішень.

4.15. *Навчання на основі технологій ІІІ.* Важливо, щоб здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівників, науковці та керівництво ДНУ мали можливість постійно розвивати свої навички і знання щодо ІІІ. Це дозволить краще адаптуватися до швидких змін технологій і застосовувати їх в освітньому процесі.

4.16. *Підтримання безперервного навчання.* Створення програм для підвищення кваліфікації та навчання всіх учасників освітнього процесу, що використовують або взаємодіють з ІІІ, повинне бути важливим складником політики в ДНУ.

4.17. *Принцип чесності.* Використання ІІІ повинно бути орієнтоване на забезпечення справедливих і чесних умов для всіх учасників освітнього процесу. Алгоритми повинні діяти без упереджень і забезпечувати рівні можливості для здобувачів вищої освіти, враховуючи їхні індивідуальні особливості.

4.18. *Надійність результатів.* Рішення, що приймають за допомогою ІІІ, повинні бути точними, перевіреними та вивіреними на реальних даних, щоб гарантувати надійність і відповідність очікуваним результатам.

4.19. *Довгострокова орієнтація.* Політика використання ІІІ повинна передбачати не лише короткострокові вигоди, а й довгострокову стійкість технологій. Вони повинні адаптуватися до змін у суспільстві, економіці та науці, щоб приносити користь освіти на всіх етапах розвитку.

4.20. *Гнучкість і адаптивність.* Політика повинна враховувати можливість коригувати стратегії впровадження ІІІ залежно від нових викликів і можливостей.

5. НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДНУ

5.1. Напрямки використання ІІІ в освітньому процесі:

1) *Персоналізоване навчання та адаптивні системи:*

- індивідуальні навчальні траєкторії (*адаптивні навчальні платформи з урахуванням даних здобувачів вищої освіти; інтелектуальні репетитори, які можуть надавати додаткові пояснення, допомогу з розв'язанням задач, тестами, індивідуально налаштовувати матеріали та завдання для кожного здобувача вищої освіти*);

- рекомендаційні системи (ІІІ може запропонувати здобувачам вищої освіти рекомендації щодо навчальних матеріалів, курсів або додаткових ресурсів, книги, статті, онлайн-курси або інші навчальні матеріали, що відповідають потребам кожного здобувача вищої освіти).

2) *Автоматизація оцінювання та тестування:*

- автоматичне оцінювання завдань (автоматичне оцінювання вибору з множинних варіантів або коротких відповідей; використання інструментів для оцінювання письмових робіт, зокрема перевірки граматики, стилістики, а також перевірки на плагіат);

- оцінювання прогресу в реальному часі (аналіз успішності здобувачів вищої освіти в реальному часі, надавання науково-педагогічним працівникам та керівництву ДНУ інформації про проблемні аспекти освітнього процесу, що дозволяє швидко коригувати підхід до навчання).

3) *Інтелектуальні навчальні асистенти:*

- чат-боти та віртуальні асистенти (відповіді на запитання здобувачів вищої освіти щодо розкладу, курсу, крайніх термінів, організації навчання в режимі 24/7).

4) *Автоматизація навчальних матеріалів:*

- автоматичне генерування тестів;

- переклад та локалізація матеріалів (автоматичний переклад навчальних матеріалів на різні мови, роблячи їх доступними для здобувачів вищої освіти з різних країн).

5) Аналіз даних та прогнозування:

- прогнозування успішності здобувачів вищої освіти (системи на основі машинного навчання можуть передбачати, які здобувачі вищої освіти можуть зіткнутися з проблемами в навчанні, та вчасно надати рекомендації для їх підтримання).

6) Аналіз поведінки здобувачів вищої освіти: аналіз даних з LMS (систем управління навчанням) (використання інформації з систем управління навчанням для виявлення потенційних проблемних місць в курсах або у способах подавання матеріалу).

7) Інклюзивність та доступність навчання:

- адаптивні інтерфейси та ресурси для осіб з обмеженими можливостями (автоматичні субтитри та переклад, інтерактивні системи для людей з обмеженими фізичними можливостями);

- гнучкість у навчанні (створення гнучких моделей навчання, що дозволяють здобувачам вищої освіти обирати комфортніші для них формати навчання, враховуючи індивідуальні потреби і стилі навчання).

5.2. Напрямки використання ІІІ в науково-дослідній роботі:

1) Аналіз великих даних (Big Data):

- оброблення та класифікація даних (використання алгоритмів машинного навчання для класифікації, виявлення патернів і трендів у великих наборах даних);

- аналіз текстових даних (оброблення текстових даних, зокрема наукових статей, звітів, що дозволяє автоматично отримувати важливу інформацію, аналізувати тенденції в наукових публікаціях).

2) Прогнозування та моделювання:

- прогнозування наукових тенденцій (аналіз існуючих досліджень та трендів для прогнозування майбутніх напрямків у науці);

- моделювання складних систем (моделювання фізичних, хімічних, біологічних, екологічних систем і процесів).

3) Автоматизація наукових процесів:

- автоматичне виконання експериментів (автоматизація проведення експериментів, збирання і первинного оброблення результатів, що збільшує швидкість і точність досліджень);

- автоматизація систем огляду наукових публікацій (автоматичне знаходження та аналіз найновіших наукових статей за певними темами, що

дозволяє науковцям швидко ознайомлюватися з актуальними дослідженнями).

4) Генерація нових гіпотез та інновацій:

- алгоритми для відкриття нових зв'язків між даними (автоматичне виявлення кореляції або непомітні патерни в даних, що можуть стати основою для нових гіпотез);

- інтелектуальні системи для розроблення нових сполук, матеріалів, ліків або закономірностей (прогнозування властивостей нових матеріалів чи молекул, що має важливе значення для наукових досягнень у фізиці, хімії, біології, біотехнології, медицині).

5) Інтелектуальний аналіз наукових публікацій:

- перевірка наукових праць на плагіат;
- аналіз цитувань та впливовості (використання метрики цитування для аналізу впливовості статей, досліджень або авторів, допомагаючи вченим орієнтуватися в актуальних джерелах).

6) Розпізнавання образів і відеоаналітика:

- аналіз медичних зображень (виявлення патологій в медичних зображеннях (рентген, МРТ, ультразвук) для швидкого та точного діагностування);

- аналіз біологічних даних (виявлення біологічних структур, аналіз цитологічних, гістологічних зразків, аналіз мікроскопічних організмів);

- опрацювання географічних і екологічних даних (робота з картами, рельєфами, зонування територій, визначення ділянок антропогенного впливу);

- оброблення астрономічних даних (аналіз астрономічних зображень і виявлення нових небесних тіл або аномалій).

7) Пошук нових технологій та інновацій:

- аналіз наукових інновацій (оброблення великих обсягів патентів і наукових статей, допомагаючи визначити інноваційні ідеї, що можуть стати основою для нових технологій);

- оптимізація досліджень (оптимізація параметрів експериментів, виявляючи найбільш ефективні умови для досягнення бажаного результату).

8) Колаборація та мережеві дослідження:

- аналіз співпраці між науковцями (аналіз наукових мереж для виявлення найбільш ефективних колаборацій і запропонувати потенційних партнерів для досліджень);

- розвиток наукових комунікацій (автоматичне перекладання наукових публікацій, полегшуючи комунікацію між науковцями різних мовних груп).

5.3. Напрямки використання ІІІ в адміністративному управлінні:

1) Автоматизація адміністративних процесів:

- автоматизація документообігу;
- управління розкладом;
- взаємодія зі здобувачами вищої освіти.

2) Оцінка та моніторинг ефективності:

- оцінка успішності здобувачів вищої освіти;
- аналіз ефективності роботи науково-педагогічних працівників і науковців;

- моніторинг якості освіти.

3) Рекрутинг та управління персоналом:

- автоматизація відбору кандидатів на вакантні посади;
- аналіз ефективності роботи працівників.

4) Управління фінансами та ресурсами:

- прогнозування бюджету;
- оптимізація витрат.

5) Математичні методи сучасної теорії штучного інтелекту:

- генетичне програмування;
- основи нечіткої логіки;
- метод нечіткого виведення;
- основи побудови та використання штучних нейронних мереж.

6. ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

6.1. Здобувачі вищої освіти, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники ДНУ повинні бути поінформовані про належне використання ІІІ в навчанні та дослідженнях.

6.2. Здобувачі вищої освіти, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники ДНУ зобов'язані неухильно дотримуватися академічної доброчесності, використовуючи ІІІ у своїй роботі.

6.3. Кожен науково-педагогічний працівник у межах академічної свободи має право встановлювати певні обмеження з використання ІІІ під час опанування здобувачами вищої освіти відповідної освітньої компоненти, якщо це потрібно для досягнення визначених результатів навчання. Такі обмеження зазначають у робочій програмі з навчальної дисципліни.

6.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, процедура розглядання фактів порушення академічної

добросовісності, порядок подання апеляції та її розглядання, у разі випадків недобросовісного використання ІІІ, проводять згідно із Положенням про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності у ДНУ.

7. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОБІЗНАНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

7.1. Робота з підвищення рівня обізнаності та формування компетентності з використання ІІІ може здійснюватися за такими напрямками:

- внесення тем про використання ІІІ до освітніх компонентів;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників;
- освітні заходи (надання рекомендацій, консультацій, проведення семінарів, круглих столів, тренінгів тощо);
- публічні обговорення;
- спеціальні акції і кампанії з популяризації.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Політика набуває чинності після її затвердження на засіданні вченої ради ДНУ.

8.2. Політику доводять до відома всіх науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників ДНУ, які повинні враховувати її у своїй роботі.

8.3. Зміни та доповнення до Політики вносять за рішенням вченої ради ДНУ.

8.4. Відносини, не врегульовані в цій Політиці, регулюють нормами чинного законодавства України.

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ